

Nyitra-völgyi Lap

TARSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona. — Félévre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.
Néptanítóknak feleáron.

SZERKESZTŐ:

SZALAY PAL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

MALLÁSZ ANTAL.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGYTAPOLCSÁNY a gyógyszerészeti épületben
hova a lapot illető minden közlemény küldendő.
Előfizetési és hirdetési díjakat a kiadóhivatal veszi fel.
— Egyes szám ára 20 fillér. —

Kapunyitás előtt.

V.) Mikor a sárguló falevelek lehullanak, mikor az őszi harmat megcsipi és összezsugorítja a növényeket, szóval mikor a természet évi zárszámadásának készítéséhez fog: akkor a több, mint két hónapig csendes iskolák csarnokai ismét megélnék, tanulók, tanítók és tanárok ismét fölveszik a félbehagyott munka fonalát.

Az elemi iskolák nagy részében — sajnós — még tovább tart a munkaszünet. Ahol kedvezőek az iskolai viszonyok, ott szeptember közepe táján, vagy e hónap második felében, ahol kedvezőtlenebbek, csak október közepén, vagy november 1-én kezdődik a tanítás és tanulás munkája. Hja! a liba-, sertés- és tehénörzés a nép nagy részének szemében sokkal fontosabb dolog az iskolánál és szidják, mint a bokrot azokat, kik gyermekeiket az ökrök, sertések és libák mellől az iskolába terelik. A nép nagy része kicsinyléssel néz az elemi iskolára és nem látja be, hogy csak értelmesebb, tanultabb ember képes a földmivelés, állattenyésztés, méhészkedés, gyümölcsfa és bortermelés racionálisabb, azaz jövedelmezőbb üzésére. Az állami élet sok o'dalu és

napról-napra növekedő szükségletei annyira fokozzák az állami költségvetés és vele a nép terheit, hogy a földmivelő néposztály jövedelmének fokozása nélkül a terhek sulya alatt össze fognak roskadni. Elsőrendű állami érdek tehát a racionálisabb, belterjes gazdálkodás meghonosítása által a földmivelő osztály jövedelmének fokozása, hogy az a növekedő állami terhek ránehezülő részének elviselésére képes legyen. A magas kormány a nép igazi érdeke iránti érzékének és atyai jóindulatának adta tanujelét, midőn a gazdasági ismétlőiskolákat létesítette és ezek számát évenként szaporítja, mert ezen iskolák vannak arra hivatva, hogy a racionálisabb, belterjes, jövedelmezőbb, tehát a földmivelő osztályt az állam fokozódó terheinek elviselésére képesítő gazdálkodást a nép szélesebb rétegeiben meghonosítsák.

A gazdasági ismétlő iskolák azonban csak jó elemi iskolákra támaszkodhatnak. Hogyan lehessenek azonban jók az olyan elemi iskolák, melyekben 100—120 gyermek szorong egy aránylag szűk teremben, amelyekben a fent említett oknál fogva a tanév 6—7 hónapig tart? Hogyan fejthessenek ki a gazdasági ismétlő iskolák áldásos

működést, midőn az iskolaköteles gyermekek egy része az általános tankötelezettséget elrendelő 1868-iki XXXVIII. törvénycikk ellenére, ezen törvénynek 36. évi érvényben létele után is az iskolától elvonatik. A nép művelésére szánt intézetek körében az elemi iskola az alap és a fal, a gazdasági ismétlő iskolák és az ifjúsági egyesületek a tető. Hogyan lehessen a tetőt felépíteni, mielőtt az alap nincs lerakva és a fal nincs felépítve?

Minthogy a magyar nemzetnek 90 percenlente egész szellemi műveltségét kizárólag az elemi népiskolában szerzi meg, minthogy a magyar nemzet szellemi műveltségi színvonalának és anyagi jólétének emelkedése az elemi népiskolák színvonalának emelkedésétől függ, a magyar államnak elsőrendű léteérdeke, hogy az 1868-iki XXXVIII. tcz. végre-valahára egész terjedelmében végrehajtsák, az általános tankötelezettség elvének érvényesítését, a szorgalmi idő minden iskolában 9—10 hónapig tartson, az iskolák jobb karba helyeztessenek, egy tanítóra legföljebb 60 gyermek tanítása bizassék. Szükséges továbbá, hogy e törvénycikk azon pontjai, melyek a tanítók fizetését olyan mos-

A „Nyitra-völgyi Lap“ eredeti tárczája.

Az őserdőben.

Egy este, amint egy gyarmatpolitikai ebédnél voltunk, beszélgetés közben Cercle parancsnok így szólt az afrikai Mose barátunkhoz:

— Nemde, csak mese az, hogy a gorillák elrabolják a szerencsen asszonyokat, néha?

— Nem mese az uram! — kiáltott fel Mose. — Szinigagság az, sőt nagyon gyakran megesik... Csak éppen annyi a különbség, hogy nem mindig kell a gorillának elrabolnia a fekete nőket; a majomóriás megelégszik azzal, ha a helyszínén operál... Maga az asszony az, aki megszőkik vele vagy ellátogat a majomhoz, hogy annak ellenséges szándékait csillapítsa... Különb, őszintén szólva, a szerencsenő és férfi erkölcsé nem áll sokkal magasabban az állaténál; ami pedig ennek a kérdésnek a lényegét illeti, bizony a szerencsen asszony számára a gorilla szép és nagyon is férfi! Különb a maga emberi párjánál.

Huszonnégy éves koromban én is abban a meggyőződésben voltam, hogy a go-

rilla ember. És igen nagyra voltam ezzel a véleményemmel. Heves vitákat folytattam anthropologusokkal, kardoskodva a tudósvilágnak 1820. és 1830. körül divó véleménye mellett, amely a gorillát a szerencsen nép egyik fajának mondta.

Mindig arról ábrándoztam, bár nyílnék alkalmam ezt a kérdést tapasztalati uton tanulmányozni; nagyon boldog voltam tehát, amikor részt vehettem egy expedícióban, amely Afrika belsejébe indult felfedező kutatásokra.

A szerencse kedvezett nekem; csapatvezető kíséretében épen egy őserdő határában jelöltek ki számomra veszteglő helyet, ahol táborot ütöttem. A táj nem volt nagyon egészségtelen s a szomszédos szerencsen törzsek eléggé barátságos érzelműek voltak. Három hét alatt csinos telepet rendeztem be, embereimmel a vadon tájékon és cölöpökből vert házamban igen kellemesen éltem.

Ennek a kellemes életnek főtenyezője volt az, hogy csinos társnőm is akadt. Nem valami szerencsen nő, sem arabs, kabyl, vagy afrikai mór, hanem spanyol-indián eredeti mesztic nő volt. Utközben szedtem fel, amint a szegény leány épen veszedelmes helyzet-

ben volt. Megmentéseért aztán ragaszkodással és hálával maradt mellettem, amit én is természetesen kellőképpen méltányolni tudtam.

Különös szépség volt ez a nő. Formái tökéletessége mellett volt valami misztikus, csaknem állatias a lényében, amelyben az alázatosság ravaszsgal párosult.

Nagy fekete szemei olyanok voltak, mint két kifürkészhetetlen gócpontja a titokzatosságnak; csodás ragyogásukban volt valami megfélemlítő, mint a veszedelem, amely hypnotikus erővel vonz. Macskaszertű mozdulatai, amelyek teljes neveléshiányt tanúsítottak, mindig olyanoknak tűntek fel nekem, mintha ölelésükkel meg akarnának fojtani. A hajának sötét fodrai pedig, melyek barnás bőrére omlottak, teljessé tették az állati karakterét.

De asszony volt!... még pedig az egyetlen asszony messze tájon, ha csak a rut szerencsen nőket is annak nem veszem. Az én Contánzám emellett még is szép volt: szabályos, tipikus arcza, fehér fogai, finom élű orra buja ihletet sugallt volna bármelyik művész fantáziájának. Nem csoda ha szerettem őt.

A mi Constanza irántam való érzelmeit illeti, azzal sohasem jutottam tisztába.

lohán szabják meg, módosítsassanak, mert nyomorgó tanítók sohasem fogják a népoktatás színvonalát emelni.

A jelenlegi miniszterium el van telve jó szándékkal, hogy népoktatásunkat a legműveltebb európai államokéval egyenlő színvonalra emelje. Kimutatta ezt Tisza miniszterelnök azzal, hogy mindjárt programbeszédében elsőrangú állami érdeknek nyilvánította a magyar nyelvi oktatás intenzívebbé tevésének szükséges voltát, kimutatta azzal, hogy a miniszterek még alig melegedtek piros bársonyszékeikben, midőn Berzeviczy kultuszminiszter előterjesztette a népiskolai törvény revízióját célzó javaslatát, mely, ha éllebe léptetik, hivatva van a népiskolák színvonalát emelni, azokat a gazdasági iskolák alkalmasabb alapjaivá és a népjólét emelkedésének egyik főtenyezőjévé tenni. Azért kívánatos, hogy ezen javaslat minél előbb törvényynyé váljék.

Falusi gazdakörök szervezése.*)

II.

Szervezzünk falusi gazdaköröket! Feladatuk ezeknek, hogy fokozzák a gazdák szakértelmét gazdálkodásukat fejlesztésük! Ezen általános célt, a helyi viszonyokhoz képest különböző módon valósíthatják meg; és fel kell ölelniük mindazon részleteket, melyek az általános cél elérésére mások megkárosítása nélkül alkalmasnak jelentkeznek. Mindenekelőtt igyekezzünk a kisgazdákat falusigazdakörökbe csoportosítani, fejtsünk ki előttük a tömörülésben rejlő erőt s győzzük meg őket, hogy anyagi boldogulásukat egymás kölcsönös támogatásával sikeresebben mozdíthatják elő, értsük meg a vagyonosabb kisgazdákkal, hogy az anyagilag gyengébbek támogatása kötelesség, hogy az azonos érdekek fejlesztésében saját munkálkodásával és védelmi erejével közreműködik s hogy a gyengébbek boldogulása állami és társadalmi érdek másrészt a jobb viszonyok

*) Mult számunkban közölt vezércikk folytatása.

Igen elégedetten éltünk tehát az én telepemen. Az örömem pedig még inkább fokozódott, a mikor megtudtam, hogy az erdő gorillák tanyája. Végre tehát megismerkedtem e híres rokonokkal és — ki tudja — talán alkalmam tesz bizonyosságot szerezni arról is, mennyiben igazak a feltevések, a melyeket a szerelemről hallottam.

Eltelve az eszmétől, nyíltan beszéltem erről Constanzával is, a ki bámulva hallgatott, de véleményét nem nyilvánította.

Nemsokára sikerült is találkoznom egy csapat gorillával egy reggelen, a mint kutatásokat végeztünk a tájon. Egy pater familiás vezette a gorilla csapatot, a mely három nőstényből és több különböző korbeli kölyökből állott. Az öregek hatalmas arányúak voltak; bármelyik európai ökölbajnok eltörpült volna mellettük. Tisztában voltam azzal, hogy nem volna tanácsos tárgyalásba elegyedni velök, mozdulatlanul húzódtunk meg készen tartott fegyverekkel a kezünkben. A gorilla család azonban mintegy megvetéssel teli lenézéssel haladt el mellettünk, minden ellenséges tüntetés nélkül.

Néhány hét mult el a nélkül, hogy a gorilláink visszatértek volna. Lehet, hogy

között élők további vagyoni előmenetelét, nem gátolja.

A mezei munka szünetelése alatt tartson fenn a gazdakör alkalmas helyiséget, járasson földmivesnek való szaklapokat, szerezzen be hasznos olvasni valókat és nyújtson alkalmat arra, hogy a gazdák az olvasottak fellett eszméiket kicserélhessék. Igyekezzék a gazdákat téli foglalkozásra buzdítani, keresse és jelölje meg irányát s fejleszse azt.

A hol a házi iparnak csirái vannak, ha még oly jelentéktelennek is látszik azon házi-ipar, igyekezzék azt a gazdakör fejleszteni és a házi-ipar termékeinek keressen helyben vagy vidéken elhelyezést.

Foglalkozzék a vezetőség a lakosság gazdálkodási rendszerével, annak hátrányai-val: jelölje meg a javítandókat, figyelje meg a szomszédos községek gazdálkodását, annak általános eredményeit, a jót igyekezzék a helyi viszonyokhoz képest meghonosítani, a rosszra, mint intő példára rámutatni; foglalkozzék a népnek az anyagi boldogulást gátló szokásaival; mutasson rá általánosságban annak következményeire és igyekezzék a bajokat egyesült erővel orvosolni.

Szerezzen be baromfiakat; mozdítsa elő a baromfitenyésztést; fejleszse a marhatenyésztést és pedig első sorban kellő számú és megfelelő fajtájú igaállatok beszerzésére való buzdítással; igyekezzék a mai vegyes marhaállományt nemesebb fajuakkal, értékesebbekkel fölcserélni és buzdítsa a gazdákat takarmánytermelésre, a marhaállomány szaporítására s a föld termőképességének fokozására. Vegye kezébe a tejszövetkezet szervezését.

Támogassa a gazdákat jó vetőmagvak és gazdasági eszközök beszerzésében; ismeresse meg őket az okszerű gazdálkodáshoz szükséges, kisgazdának való gépekkel és egyéb eszközökkel, kísérje figyelemmel a gazdálkodás terén előforduló újításokat, azok eredményét, egyes gazdasági termények vetésével e célra közösen bérelt kisebb területen tegyen kísérletet.

Mindezekhez pedig vegye igénybe az állami gazdasági intézmények és kirendeltségek, a magyar gazdaszövetség és a vár-

megvetettek bennünket; lehet, hogy lakóhelyet változtattak. Ez azonban nem nyugtalanított engem; biztam egy tervem sikerében, a melyet kieszeltem.

Sokkai inkább nyugtalanított a társnőm különös elváltozása. Szeszélyes, fantasztikus és szórakozott lett. Gyakran egyedül szökött az erdőbe és irányomban csaknem rideggé lett. Azt hittem, hogy honvágy fogta el s a bánat változtatta meg a kedélvét. A mikor azonban a dolog kezdett mind élesebbé elfajulni és Constanza mind gyakrabban szökött meg mellőlem, különösen éjszakánként, felnyílt a szemem. Igen, vetélytársam van. Alighanem valamelyik emberemmel megcsal, vagy a közeli szerezcsen törzsből válogat szeretőket. A düh és féltékenység egészen elvakított. Megkísérletem megcsipni őt, de minden kísérletem kudarcot vallott. Constanza különben is észrevette gyanumat és óvatossá lett.

* * *

Egy reggel, mielőtt én még ágyamból felkeltem volna, észrevettem, a mint Constanza ismét kilopódzott a házból.

Ezt az alkalmat nem akartam elmulasztani s elhaláloztam, hogy követem. Sebtenben

megyei gazdasági egyesület támogatását; ismeresse meg azokkal a helyi viszonyokat, kívánalmakat, hogy előadásait és utmutatásait azok ismeretében adhassák meg.

Tavaszkor kiküldöttei által járja be a községi határt; ezek az ugyanazon minőségű földben a jobbak között rossz vetéseket találhatnak, mint a föld kiszarolásának, rossz vetőmagnak és rossz szántásnak bizonyítékait; az ilyen földek gazdáit jóakarólag figyelmeztessék és buzdítsák az okszerűbb gazdálkodásra; látogassa meg a mintaparasztagazdaságokat, a földmives-iskola gazdaságát és évi zárvizsgáit; a látottakat és hallottakat a kör tagjaival ismeresse, végül tömörítse a gazdákat a termények közös értékesítésére.

Általában olyannak képzeljük a falusi gazdák összességéből megalakított gazdakört, mint a mely kezébe veszi a gazdaság fejlesztését, a szakszerű tanácsokat megvalósítja, kijelöli a gazdasági magvak, gépek, helyesen megválasztott baromfiak és gazdasági állatok beszerzésében a jövedelmező befektetés irányát; így közreműködik a jövedelem tokozására. Több szövetkezetünk rendelkezik felesleges pénzzel, melyet a központnál betétként helyez el. Az ilyen pénz felesleggel rendelkező hitelszövetkezetek területén elsősorban kell a gazdaköröket megalakítani és a takarékbetétfelesleget a kisgazdának való gépek és fajszarvasmarhák beszerzésére a gazdaságba befektetni. Kettős célt értünk el ez által: a hitelszövetkezet a 4% betéti kamatnál előnyösebben helyezheti el pénzét, a gazda pedig hasznos befektetésre olcsó hitelhez jut.

Hirek.

— **Esküvő.** Sárosmagyarberkeszi Kátóna László topánfalvi kincstári erdősz augusztus 30-án kelt egybe Feketemezői Mallász Antal, lapunk felelős szerkesztőjének bájos és kedves leányával, Ilonkával. A polgári esketést Tóth Lajos járásunk főszolgabírája, az egyházit pedig Horváth ozori evang. lelkész végezte. Nemes, topánfalvi kincstári erdőmester és Keviczky Lajos

magamra kaptam a ruháimat, az ablakon őt lesve, milyen irányban távozik.

Az erdő belsejébe sietett.

Gyorsan és ügyesen, mint a ki járatos a járatlan uton, osont át a sűrű galyak, hatalmas indák és bokrok vadonjában. Néhány perczel később utánna eredtem, vállamon töltött fegyveremmel.

Már jókora távolban volt előttem s minduntalan eltűnedezt a sűrűségben. De időnkint mégis előbukkant az alakja, a mint sebesen áttörtetett a rengetegen. Egyszer aztán nem láttam többé előbukkanni. Sietve eredtem utánna, de eltűnt véglegesen.

— Mit tegyek? — kérdeztem magamban. — Abba hagyjam az üldözést?

Mégis jobbnak véltem a véletlenre bízva, vaktában követni az előbbi irányt.

Most már futni kezdtem, erősen bízva abban, hogy utolérhetem. Jókora utat tettem meg ekképpen, de eredménytelenül. Leverten, kifáradva álltam, immár csak arra számítva, hogy visszatérőben megcsiphetem. De alig állottam meg, körültekintve, mintegy kétszáz lépésnyire tőlem egy tisztáson megpillantottam Constanza alakját.

Egyedül, az erdőt kémelve állott a tisztáson; jobbra-balra a sűrűbe tekintve,

körjegyzők voltak a tanuk. Az új pár 31-én elutazott. Tartós és zavartalan boldogságot kívánunk az ifjú házaspárnak.

— **Hangverseny.** A bossányi tüzkárosultak javára bossányi Leidenfrost kezdeményezése és Ó fensége Oldenburg hercegnő támogatása mellett szeptember hó 4-én Nagytapolcsányban, a Korona-szálló nagytermében hangverseny lesz, melyen Duesberg Ágoston és Duesberg Natália bécsi művésznők fognak szerepelni. Jótékony célról lévén szó, sovíniszta magyar érzelmeinket egy kissé türtöztetünk kell a német kultúra és művészet hallatára s a hangversenyt előkelő közönségünk jóindulatába és pártfogásába ajánljuk, ha egyébként nem, csak azért, hogy a szerencsétlenül sujtott és nyomorral küzdő bossányi tüzkárosultakon segítsünk. A hangverseny kezdete délután 5 órakor. Utánna társasvacsora lesz. Belépti jegyek ára: ülőhely személyenként 4 és 3 korona, állóhely 2 korona. Jegyek előre válthatók Platzko Gyula üzletében. A hangverseny műsora: 1. Jentsch Miksa F. dur. Ábránd. Zongorán előadja a szerző. 2. a) Wagner-Wilhelmy „Mesterdalnok”. b) Wiewawsky. Lengyel zene. Hegedűn előadja Duesberg Ágoston tanár ur. 3. a) Chopin. Berceuse. b) Chopin-Liszt. Chant polonais. Zongorán előadja Duesberg Natália művésznő ő nagysága. 4. Jentsch Miksa. a) Románca. b) Tündértánc. Zongorán előadja a szerző. 5. a) Schumann. Merengés. b) Nachez. Czigánytánc. Hegedűn előadja Duesberg Ágoston tanár. 6. Gounod-Liszt. Keringő Fausztból. Előadja Duesberg Natália művésznő ő nagysága. 7. a) Raff. Cawatine. b) Hubay Jenő. Pusztai hangok. Előadják Duesberg Ágoston tanár ur és neje.

— **Beiratások.** Az állami elemi iskolában a beiratások szeptember 1-én megkezdődtek s tartanak 8-ig. Szeptember 9-én a tanév „Veni Sancte”-val veszi kezdetét s azután a rendes előadások megkezdődnek.

— **A közigazgatási hatóság és a városi előjáróság figyelme.** A nagy szárazság következményei érzékenyen sujtják társadalmunk minden osztályát. Az élelmiszerek ára rohamosan felszökött. A hus ára dacára annak, hogy a takarmányhiány következtében az élő állatok potomon vesztegettetnek, alig egy-két fillérral

mintha várna onnan valakit. Aztán egyszerre különös, eddig nem hallott hangon rikoltott egyet . . .

A szívem hevesen dobogott, a mint így megpillantottam. Ime, csakugyan találkára jött a hűtelen. Első felindulásomban csaknem ráemeltem fegyveremet, hogy a bűn elkövetése előtt büntessem.

Néhány hosszú perc mult el. Én mozdulatlanul lestem őt, nehogy lépteimmel elárlujjam a jelenlétemet.

Egyszerre . . . a hideg átfutott minden tagomon . . . az őserdőből egy alak vált ki s a tisztásra lépett Emberi alakja volt, de nem a talpán járt, hanem a — — négy kezén. Felismertem, hogy gorilla.

— Istenem, — mondtam magamban, — ha meglojtja, csak érdeme szerint bünhődik.

A gorilla közeledett feléje, a nélkül, hogy Constanza menekülésre gondolt volna és míg én a drámát vártam, azt láttam, hogy a majomóriás tőle telhető gyöngédséggel öleli át a kedvesemet, a ki legkevésbé sem ellenkezett . . .

Az undor elvakított. Pillanat alatt fel-

lett olcsóbb. A piacra felhozott élelmiszerek ára hasonlóan drágább lett. Ezen természetesen nem segíthetünk semmit. De arról igenis már tehetünk, hogy a piacra felszállított élelmiszereket ne harmadik, negyedik, hanem az eredeti kézből kapjuk. Helyi piacunknak parazitái ugyanis heti és országos vásárok alkalmával seregestül ellepik a tavarnoki utat, s utközben összevásárolják a piaci árukat s így a fogyasztó még 25—30 százaléknyi közvetítési díjat is kénytelen viselni. Ez tehát érzékenyen sujtja a fogyasztó közönséget, sérti érdekeit. De megkárosítja a városi pénztárt is, mert az ilyen utközben eladott cikkek után elesik a helypénztől. — Azt hisszük, hogy ezen a dolgon lehet segíteni. A vásárfelügyelőnek, rendőröknek kötelessége a fölött őrködni, hogy a város és közönség érdekei ellen ilyen visszaélések ne fordulhassanak elő. A kiknek nincs vizontelárusítási engedélyük, azokat fel kell jelenteni és szigorúan megbírságotolni.

— **A vágvölgyi vonal közigazgatási bejárása.** Mint Lipótvárról jelentik, az összes érdekelt faktorok jelenlétében hétfőn volt a közigazgatási bejárás a Galántha-Zsolna közt lefektetendő második vasuti sínpar üggyében. A közigazgatási bejárásnál az államvasutak képviselőjében Décsy Lajos budapesti balparti üzletvezető jelent meg.

— **Megürült tanfelügyelői állás.** Az árvamegyei tanfelügyelői állás, áthelyezés következtében, üresedésbe jött. Az állás betöltésénél, amint halljuk, Nyitra vármegye egyik segédtanfelügyelője vétetett kombinációba.

— **Uj lap Bars megyében.** Dr. Török Mór aranyos-maróti ügyvéd a folyó évi szeptember hó 1-től kezdve Aranyos-Maróton szabadelvű irányzattal új politikai lapot indított.

— **Egy pánszláv segédlelkész ügye.** Most tartotta Pozsonyban a dunáninneni ág. ev. egyházkerület közgyűlését. Hlavács Milán segédlelkész ügyével is foglalkozott, aki kochanóci állásáról pánszláv üzelmek miatt fegyelmielg elmozdított és kit a miavai hitközség hasonló állásban megválasztott. Hlavács ez állását el is foglalta, de nemso-kár Baltik Frigyes püspök-kanonika vizitációt tartott Miaván, amikor Hlavács a püs-

pökkel szemben tiszteletlenül viselkedett és a hiveket engedetlenségre izgatta. A kerületi elnökség e miatt ez állásából is elmozdította. A miavaiak a püspök határozata ellen a közgyűléshez telebbeztek, kérvén Hlavács hivatalba való visszahelyezését. A felebbezők álláspontját dr. Markovics vágújhelyi orvos védte. A tárgyhöz a közgyűlés több tagja szözlöt. Láng Lajos nagyhatású beszédben bizonyította, hogy a közgyűlés kötelességmulasztást követett volna el, ha a fenforgó esetben fegyelmi jogával a legszigorubbann uem élt volna, mert a felsőbbbség tisztelete egyházi szervezetben a rendnek legnagyobb garanciája. A közgyűlés Láng beszédének hatása alatt csaknem elhangulag magáévá tette az elnökség álláspontját és a miavaiak felebbezését elutasította.

— **Brogányi hangverseny.** Augusztus 21-én a brogányi gazdakör javára rendezett hangverseny szépen sikerült. Tiszta jövedelem 181 korona 70 fillér. Ötensége Oldenburg hercegné 100 koronával alapító tagnak lépett be a körbe. A kör javára felül-fizettek: Koromzay György 30 koronát, Pollák Sándor 20 korát, Burgovszky Győző 5 koronát, Ferenczy tanár 5 koronát, Ardó ügyvéd 3 koronát.

— **Beszédhibákban szenvedők tanfolyama.** A nagym. vall.- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak f. é. június hó 22-én 53,069. szám alatt kelt rendelete értelmében dadogók és egyéb beszédhibákban szenvedők részére állandó tanfolyam nyitattik a siketnémák körmozgátszabályai intézetében. A tanfolyamra felvett fiú és leány gyermekek a körmozgátszabályai főreáliskolában (van latin tanfolyam is) illetőleg polgári leány-iskolában folytathatják rendes tanulmányaikat. A tandíj a jelentkezők számától függ, azonban havi tizkoronánál kisebb, 20 koronánál nagyobb nem lesz. A tanfolyamra való felvételt illetőleg Hercsuth Kálmán a siketnémák körmozgátszabályai intézetének igazgatója nyújt felvilágosítást, aki egyuttal a tanfolyam vezetője is. A tanfolyam folyó évi szeptember hó elején nyílik meg.

— **Vágvidék mondaköre.** Szeghalmi Szenovicz Gyula polg. isk. tanár néhány évvel ezelőtt bejárta a Vágvidéket s összegyűjtötte azokat a népmondákat, melyek a Vág-völgy népének ajkán élnek. A szerző egy egész műre való sorozatot gyűjtött egybe, melynek kiadói tulajdonjogát — nem reflektálva írói tiszteletdíjra — a FMKE-nek en-

kaptam a fegyveremet és feljűk löttem . . . a következő perczben mind a kettő eliramodott. A golyóm nem talált. Mire a tisztához értem, már nyomukat sem láttam.

*

Nem reméltem többé vizontlátni Constanzát. Minden kutatás, amelyet feltalálása érdekében három hónapon át folytattam, hiába való volt. Akkor újabb területek felé vonult a karavánunk. Egy sajtáságos véletlen aztán ismét a szemeim elé hozta az elvetemült teremést; csakhogy már öt évvel később — kétszáz kilométernyi távolban attól a helytől, ahol eltűnt.

A Ngamo erdőben tartottunk tudományos kutatást. Egy reggel vezetőinkkel észrevettünk egy csapat gorillát, amint átvonultak a rengetegen. Jelt adtam embereimnek, hogy ne mozduljanak, aztán figyeltem a majomóriásokat. Egy öreg és egy fiatal him, két nőstyén, több kölyök gorilla vonult el előttünk. A csapatban volt azonban egy lény, an ely sajtáságos módon tökéletes embernek látszott, sőt ruhaféle is fedte a testét.

— Egy asszony! — szoltam magamban, megdöbbenve.

Akaratlanul egyet léptem előre. A gorillák észrevettek; a két him felém fordult, a fiatalabbik kíváncsian, az öreg morogva . . .

Ekkor a női alak megállt és réam nézett. Az arcza elvadult vonásaiban is felismertem azonban egykori szépségét, tündöklő nagy szemeit . . . felismertem az én Constanzám!

A meglepetéstől felkiáltottam, ő is felismert és pillanatra megdöbbenés, félelem és tájadalom tükrözött az arcán. Aztán a kezével bucsut intve nékem, eltávozott a csapattal, kétszer-háromszor azonban még visszafordult utána.

Megkövülten állottam ott s valami szánalomérzet azt sugta nékem, hogy ki kell szabadítani a szerencsétlen nőt mély súlyedésből. De aztán megdöntöttem magam.

Mire való volna? Hát nem lenne akkor kétszeresen elveszve? Gyermekeit nem kagyná ott s most már az emberek nem fogadnák vissza maguk közé! . . .

Mire gondolataimból felocsudtam, a gorillák már távol voltak.

Stanley H. M.

gedte át, támogatni akarván ezzel az egyesület hazafias kultúrtörékvéseit. A FMKE igazgató-választmánya a művet egy bíráló-bizottságnak adta ki, mely felismervén a munka irodalmi, jellemnemesítő és hazafias szellemet ápoló becsét kiadásra ajánlotta az igazgató-választmánynak. A szép, izléses kiállítású mű a napokban hagyta el a sajtót. A könyv mintegy 18 mondatot tartalmaz, melyeket a szerző szájhagyományok után világos nyelvezettel, költői szárnyalással dolgozott fel. E mondatok közül a „Zobor“ címűt jövő számunkban mutatóval közölni fogjuk. A mű ára egy korona s a FMKE elnökségénél kapható Nyitrán.

— **Sulyos sérülés.** Egy családkai öreg fuvaros ember aug. 31-én kocsiján követ szállított. Az izr. temető táján kocsija az árok szélén féloldalt dült. Az öreg ellensúlyozni akarván nagy erővel neki feküdt a kocsis oldalának s így történt, hogy a ko-

csiról lelógó kaszával jobbkezét egész a csontig bevágta két helyen. Tátongó sebével a kórházba vezették, hol Garay László kórházi orvos a sebet bevarta.

A mai számunkban közölt Platzko Gyula könyv- és papirkereskedő hirdetésére, melyben iskolakönyveit, a legjobb író- és rajzszerzőit ajánlja a t. szülők figyelmébe, ezúton is felhívjuk t. olvasóink b. figyelmét.

Szerkesztői üzenet.

K. L. Helyben. Költeményét megkaptuk. Sorsáról csak a jövő számban nyilatkozhatunk. Esetleg közöljük is a következő héten, ha megüti a mértéket.

Legfelsőbb helyen engedélyezett

„Duna“ biztosító-társaság

vezérigazgatósági irodák Bécsben: Schottenring, Wipfingerstrasse

36/38 saját palotájában.

Magyarországi igazgatóság Budapest VI. Andrászi ut 6. sz.

Elfogad biztosításokat a következő ágazatokra, a legolcsóbb díjtelek és a legliberálisabb feltételek mellett és pedig:

Az ember életere,

Tűz,

Jég,

Szállítmányok

Üveg és betörés ellen.

Kerületi főügynökség **Klein Viktor** urnál,
Nagy-Tapolcsányban.

Tanningene a legkedveltebb és leggyorsabb hajfestő szer színtelen, nem fáj a fele. Ára 6 kor.

A szájak és fogaknak **OSAN** K. 1.76 és legeslegjobb az 60 fill.

Czerney-féle keleti **ROSZATEJ** a legjobb és leggyorsabb színtelen szőlőlé. Ára 2 korona. Ehhez 100 g. szőlőlé. Czerney-féle keleti. Főzéstől kezdve hely: Czerney J. Ádám, U. 100, XXII. Carl Ludwigsstr. 6.

VIDÉKI TAKAREKPÉNZTÁRI RÉSZEKRE, BORSJEGYEKRE, ÁLLAMPAPÍROKRA

KÖLCSÖNT ADOTT, KÉNYELMES VÁSÁRLÁSOKÉRT FELTÉTELEK MELLETT. FELVILÁGOSÍTÁSUNK INGYENES.

HECHT BANKHÁZ BUDAPEST, PERENCZIEKTERE 6.

Magyar festék-, kence- és lakkgyár
KRAYER E. és T.
Jónásfi István utcai székfűző,
a magyar államcsomagoló és más nagy vállalatok osztályosa.
BUDAPEST, V., VÁOZI-ÚT 6. SZÁM.

SZABADALMAKAT ÉRTEKESÍTŐ VÁLLALAT
PÁSZTOR (TÖRV. SZ. SZ. SZ.)
BUDAPEST, KRIZSÉSEK-KÖRÜT 17.
Főosztály: Budapest, Váci utca 17. sz. 1. emelet.
FELVILÁGOSÍTÁS INGYENES.

2581/1904. tlkvi sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

Dr. Spitzer Gyula végrehajthatónak Prazsenka József és neje végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 72 kor. tőke és jár. iránti ügyében a nyitrai kir. törvényszék a nagytapolcsányi kir. járásbírósg területén levő az alsó-belinczi 52 sz. tjkvben I. 1. sorsz. 3. hrsz. 2. házszámú ingatlanból B 22. 23. a szerint Prazsenka József és neje Kroszlák Julia nevének álló $\frac{10}{20}$ részre 428 kor., az u. o. 56. sz. tjkvben I. 1. sorsz. 118. hrsz. a. foglalt ingatlanból A 18. 19. a szerint nevének álló $\frac{5}{10}$ részre 1221 kor., az u. o. 62 sz. tjkvben I. 1. 2. 4. sorsz. 6. 47. 76. hrsz. ingatlanból B 17. 18. a szerint nevének álló $\frac{10}{20}$ részre 988 kor., az u. o. 63. sz. tjkvben I. 1. sorsz. 73. hrsz. ingatlanból B 17. 18. a szerint nevének álló $\frac{5}{10}$ részre 66 kor., az u. o. 2. sz. tjkvben I. 6. 8. sorsz. 94. 187. hrsz. ingatlanból B 29. 30. a szerint nevének álló $\frac{5}{10}$ részre 426 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltek és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi szeptember hó 12-ik napjának d. e. 9 órája Alsó-Belincz községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adni.

Arverezni szándékozóik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy 1881. LX. tez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a. kelt J. M. R. értelmében az ennek a pótlása tárgyában kiadott J. M. R.-ben kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. LX. tez. 170. §-a értelmében a bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni Nagy-Tapolcsány, 1904. június 21.

A kir. járásbírósg mint tlkvi hatóság.

Soós, kir. aljárásbíró.

A „Kávés Király“-hoz.

A ki nagyon jó zamatu s illatu kávét kedvel, az csakis „KIRÁLY KÁVÉT“ vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávét nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb czikk, melyből a finom zamatu s illatu azonnal elillan, valamint minden izt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávét lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgros doboz 4-80 kor.
2 „ „ 9— „
4 „ „ 17-20 „

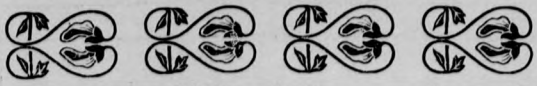
Ezen különleges pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyers fajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra.

1 p. cs. 5 kgr. legfin. Cuba 13-50 k.
1 „ 5 „ „ Ceylon 12— „
1 „ 5 „ „ Jamaica 11-20 „

BIRO és TARSA

a „Kávés Király“-hoz
Budapest, VI., Teréz-körut 2/b.

A „Kávés Király“-hoz.

Gyógyítható a sérv?

Mindenesetre, ha jó sérvkötőt viselünk. Éppen ezért jól válogassuk meg a forrást, a honnan a sérvkötőt beszerezzük. A „Pollitzer” által feltalált s legújabb megjavított amerikai rendszerű

gummi sérvkötő

a mely kizárólagos szabadalmat nyert a leghíresebb orvosi tekintélyek véleménye szerint a legjobb, mert dacára annak, hogy a sérvet kimozdíthatatlanul visszatartja, kellemetlen nyomást nem gyakorol, úgy éjjel, mint nappal hordható. Sok esetben teljes gyógyulást vont maga után, mit számtalan köszönő irattal bizonyíthatunk.

Ára: egyoldalunak 7 és 10 ft.
kétoldalunak 10 és 16 ft.

Rendelésnél — a mely utánvétellel s titoktartással eszközöltetik — megadandó az övméret s hogy a sérv mely oldalon van.

Pollitzer Mór és Fia

es. és kir. kiz. szabadalmazott orvosi kötészerezsek

Budapest, V. 9. Deák Ferencz-u. 10.
Legrégibb czég. Árjegyzék ingyen.
Alakult 1858-ban.

JORGÓ JÁNOS

órás.

Gyári raktár: WIEN, III—4.
Reunweg No. 75—B.

Levelezőlap elegendő, hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olesó bevásárlás czéljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, rászédés teljesen kizárva.

Órajavitási műhely.

Mindennemű zsebróba új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy javított óráért kezességet vállalok.

Kivonat a nagy képes árjegyzékből:

7787. sz. Legolesőbb, legjobb strapáczó-óra, nikkel tokban, 36 órai járással ft. 2.30
8039. sz. Valódi ezüst pánczel lánc „ 1.—
7858. sz. Ezüst remontoir, dupla fedelű „ 5—
7989. sz. Inga-óra ütőművel, 2 súlylyal, 130 ezm magas „ 11.50
7929. sz. Jó ébresztő óra „ 1.20
Sziveskedjék nevemre és házszámomra 75—B pontosan figyelni

Dupla villanydelejes

KERESZT vagy CSILLAG.

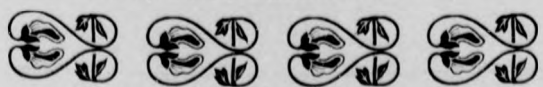
D. R. G. M. 88503. sz. gyógyít és felüdít jótállás: köszvény, reuma, asthma, (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzugás, nehéz hallás, epilepsia (eskór), idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, a ki 88503. sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. A hol már semmi sem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérteni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona, idült betegségeknek alkalmazandó.

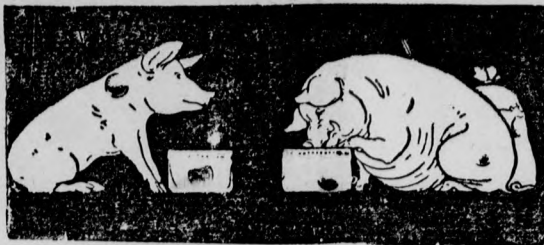
A kis készülék ára 4 korona, könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküldés utánvétellel, vagy előleges fizetéssel a bel- és külföldi részére

SCHEFFER D. SÁNDOR
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDY-U. 3a SZ.

Gazdák figyelmébe.

Manhattan nélkül. Manhattan porral.

A ki sertéseit gyorsabban akarja felhizlalni, a ki tehencitől és kecskétől több és jobbminőségű tejet akar, egyszóval erős igavonó barmokat és tüzes lovakat akar, egyszóval a ki jövedelmezőbb állattenyésztést akar, az használjon

Manhattan

tápport. Használatának költsége igen csekély és dusan megtérül. 100 klg. 50 kor., 50 klg. 26 korona.

Egy 5 kilós próbaküldeményt 5 kor. ért küldünk postán bérmentve utánvétellel, hogy a legkisebb gazda is meggyőződhessen a Manhattan por bámulatos hatásáról.

Központi főraktár:

Manhattan Electrophor Vállalat
Budapest, VIII., Aggteléri-utca 15/a.

Megjelent!

Első legnagyobb magyar szabászati magántanulási tankönyv

350 oldal 410 rajzzal,

füzve 6 kor., kötve 8 korona

férfi- és női-szabók részére.

Fehérnemű szakkönyv 1 kor.

Minden tanítvány ingyen kap egy ily könyvet. — Férfi- és női divatlapok nálam kaphatók.

Szabászatra tanítványokat elfogadok.

Mehr Sámuel, okl. műszabásztanító,
Budapest, VIII., Röck Szilárd-utca 14.

Ne vegyen senki hangszer!

mig Reményi Mihály műhangszerész es. és kir. szab. tulajdonos, a Magyar Királyi Zeneakadémia szállítója 315 ábrával ellátott legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta mely ingyen és bérmentve küldetik

Budapestről, VI. Király-utca 44/II.

Lohr Mára (ezelőtt Kronfusz) csipke-, vegyészeti, tisztító- és műfestő-intézete

BUDAPEST, VIII. Baross-u. 85.

Fiókok: VI. Andrassy-ut 16. — VIII. József-körut 2. — IX. Calvin-tér 9. — V. Harminczad-utca 3. — VI. Teréz-körut 39.

5 koronáért

küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 db.) kevéssé meg-sérült finom enyhe

pipere szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jászmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése esetén vagy utánvétellel küldi:

SCHEFFER D. SÁNDOR,
Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3/a szám.

Az gyetlen és legjobbnak ismert haj és szakál-növesztő szer **hajnövesztésre** és **hajkihullás ellen** az arany-éremmel kitüntetett

Komogén meglepő sikert mutat!

Már rövid használat után a kívánt eredmény észlelhető.

Naponta érkeznek az elismerő iratok, mint l. „Tekintetességnek legőszintébb köszönetem mondok az Ön kitűnő KOMOGÉN szerért (theával), amely az én erős hajhullásom ellen, alig két heti használat után, meglepő hatást mutatott és a hajnövést agyban előmozdította. Tiszt.

Mayer Róza.

Próbátégely 1. 2 és 4 K., Komogén-Thea 1 K. a világ minden tájára utánvét, vagy az összeg előleges beküldése mellett szétküldés direkt a feltalálótól.

Hermine Winter Wien, IX. Grüne-Thorgasse Nr. 19.
A hajápolásról szóló bármely kérdésre felvilágosítást díjtalanul ad. — Magyarországi főraktár Török József gyógyszerháza Budapest. — Magyar levelezés. 1—20v

Mindennemű ivlámpák, csillárok és az összes világítási felszerelési anyagok raktárai.

Különbféle sárga- és vörösréz asztali lámpák

Pragan Alois fémárugyára

Bécs — Budapest

speciálista világítási cikkekben.

Alapított 1858.

Alapított 1858.

PLATZKO GYULA

CZÉGTULAJDONOS: PLATZKO R. ADOLF

KÖNYVNYOMDÁJA, KÖNYVKÖTÉSZETE, KÖNYV- ES PAPIRKERESKEDÉSE NAGYTAPOLCSÁNYBAN

Az iskola-idény beálltával, van szerencsém az igen tisztelt tanító-kar és nagyérdemű közönség figyelmét felhívni dusan felszerelt könyvkereskedésemre, hol az összes iskolákban használt tankönyvek kaphatók. =====

1858 óta fennálló üzletem elég biztosítékot nyújt arra, hogy a legkényesebb igényeket is mint bármely nagyvárosi könyvkereskedő kielégíthetem. =====

El nem mulaszthatom továbbá felemlíteni, hogy Nagytapolcsány városából egyedül vagyok a Magyarországi Könyvkereskedők Egyesületének tagja és ezen tagsággal járó kedvezményeket is arra használom fel, hogy az igen tisztelt tanító-kar és a nagyérdemű vevő közönség pártfogását, melyben engem ez ideig részesíteni kegyes volt, a jövőben is kiérdemeljem. Raktáron tartom az összes iskolákban használt új és régi tankönyveken kívül a legjobb író- és rajzszerket. =====

Régi tankönyveket veszek és eladok.

Iskolatáskák, könyvszijak a legolcsóbb árban és tartós kivitelben.

A legjobb Richter-féle körzők, rajztömbök és Anreiter-festékek dus raktára.

A nálam vásárolt tankönyvekhez egy igen csinos és értékes naptárt bocsátok a tanuló ifjuság rendelkezésére.

Midőn ismételve felhívom az igen tisztelt tanító-kar és nagyérdemű közönség figyelmét üzletemre, kérem, hogy tartsanak meg továbbra is jóakaró pártfogásukba.

Kiváló tisztelettel

Platzko Gyula

czégtulajdonos: Platzko R. Adolf

könyvnyomdája, könyvkötészete,
könyv- és papirkereskedése

